MALTA

QORTI TA' L-APPELL

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI

ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA

Seduta tas-26 ta' Gunju, 2009

Appell Civili Numru. 117/2007/1

Anna Degabriele u Joseph Degabriele bhala mandatarju specjali ta’ l-imsiefer Carmelo Schembri li jinsab assenti minn Malta

v.

Victor Borg

Il-Qorti:

Rat ir-rikors guramentat tal-atturi prezentat fil-31 ta’ Jannar 2007 li jghid hekk:

“Jesponu bir-rispett u l-imsemmi Joseph Degabriele fil-kwalita` premessa bil-gurament tieghu jghid:

“1. Illi l-atturi huma proprjetarji ta’ bicca art li tinsab delineata bil-kulur isfar f’Dok. A, liema art tinsab fil-limiti ta’ Hal Qormi u Haz Zebbug denominata ta’ Ghar Ram, jew ir-Rum fl-arja maghrufa bhala il-Handaq, Hal Qormi.
“2. Illi l-konvenut qieghed jokkupa dina l-art minghajr ebda titolu validu fil-ligi, minkejja li mitlub biex jirrilaxxja favur l-atturi l-imsemmija art, vakanti minn kull okkupazzjoni, sal-lum xorta ghadu qieghed jokkupaha.

“3. Illi ghall-fini tal-provisio fl-Artikolu 167(1) u ghall-fini wkoll ta’ l-Artikolu 156(3) tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta’ Malta l-imsemmi Joseph Degabriele fil-kwalita` tieghu premessa jiddikjara li l-konvenut ma ghandu ebda eccezzjonijiet x’jaghti ghat-talbiet attrici, peress li konsegwentement wara li l-imsemmija porzjoni art giet rilaxxata lilhom mill-Kummissarju ta’ l-Artijiet, illum il-konvenut ma ghad fadallu ebda titolu validu fil-ligi, biex ikompli jokkupa l-istess.

“Ghaldaqstant l-esponenti qeghdin ghar-ragunijiet fuq imsemmija, jitolbu lil dina l-Onorabbli Qorti joghgobha:

“1. Tordna li l-kawza tigi kondotta bid-dispensa tas-smiegh ai termini ta’ l-Artikolu 167 *et seq* tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta’ Malta, peress li jirrikorru c-cirkostanzi kollha previsti minn dak l-artikolu.

“2. U prevja kull dikjarazzjoni opportuna li l-konvenut qieghed jokkupa l-art fuq imsemmija minghajr ebda titolu validu fil-ligi, u cioe` bicca art li tinsab delineata bil-kulur isfar f’Dok. A, liema art tinsab fil-limiti ta’ Hal Qormi u Haz Zebbug, denominata ta’ Ghar Ram, jew ir-Rum fl-arja maghrufa bhala l-Handaq, Hal Qormi, tordna u tikkundannah sabiex fi zmien qasir u perentorju jirilaxxaha favur l-esponenti hielsa minn kull okkupazzjoni b’riserva ghal kull azzjoni ohra li l-esponenti jista’ jkollhom kontra l-konvenut.

“Bl-ispejjez u bil-konvenut minn issa ngunt in subizzjoni.”

Rat li fl-udjenza tas-16 ta’ Mejju 2007 il-konvenut talab li jithalla jikkontesta l-kawza peress li qed isostni li ghandu titolu ta’ qbiela, pero`, b’digriet moghti dakinhar stess, il-Prim Awla tal-Qorti Civili ddecidiet li ma kienitx sodisfatta li l-konvenut ghandu eccezzjonijiet x’jaghti ghat-talba attrici, u cahdet it-talba tieghu li jithalla jikkontesta l-kawza;

Rat is-sentenza moghtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fis-16 ta’ Mejju 2007 li in forza taghha, wara li qieset li fic-cirkostanzi t-talbiet kif dedotti fir-rikors jidhru gustifikati, ghaddiet biex tilqa’ t-talba tal-atturi nomine kif dedotti fir-rikors guramentat u pprefiggiet terminu qasir u perentorju ta’ 30 jum sabiex il-konvenut jizgombra mill-istess art; bl-ispejjez kontra l-konvenut;

Rat ir-rikors tal-appell tal-konvenut tal-25 ta’ Mejju 2007 li in forza tieghu, ghar-ragunijiet minnu premessi, talaba li din il-Qorti joghgobha thassar, tirrevoka u tikkancella s-sentenza tal-ewwel Qorti u konsegwentement, prevja illi tichad l-ewwel talba attrici, tibghat l-atti lura lill-ewwel Qorti sabiex din tawtorizza u taghti terminu lill-konvenut biex jipprezenta risposta guramentata;

Rat ir-risposta tal-atturi li in forza taghha, ghar-ragunijiet hemm premessi, talbu li din il-Qorti tikkonferma s-sentenza tal-ewwel Qorti ghax hija gusta;

Semghet lid-difensuri tal-partijiet fl-udjenza tad-19 ta’ Mejju 2009;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti esebiti;

Ikkunsidrat:

Illi din hi kawza fejn l-atturi nomine qed jitolbu l-izgumbrament tal-konvenut minn ghalqa fil-limiti ta’ Hal Qormi u Haz Zebbug. Il-konvenut talab li jikkontesta l-kawza, pero`, it-talba tieghu giet michuda.
Il-konvenut appella u ssottometta li ghandu tlett eccezzjonijiet x’jaghti in kontestazzjoni tat-talba attrici: l-

inkompetenza tal-Qrati ordinarji *ratione materiae*, in-nuqqas ta’ interess guridiku fl-istes konvenut (din l-eccezzjoni proprjament kellha tkun fis-sens li hu mhux il-legittimu kontradittur tal-azzjoni attrici), u l-ezistenza ta’ titolu validu favur missieru, Lukardu Borg. F’dan l-istadju din il-Qorti m’ghandhiex tidhol fil-meritu ta’ dawn l-eccezzjonijiet, u lanqas tiddeciedi jekk ghandhomx mis-sewwa jew le, izda ghandha tara biss jekk *prima facie* dawn l-eccezzjonijiet jaghtux lok ghal difiza da parti tal-konvenut.

Dwar l-ewwel eccezzjoni proposta, il-posizzjoni korretta giet stabbilita minn din il-Qorti (Sede Inferjuri) fil-kawza **Camilleri noe v. Muscat** deciza fil-21 ta’ Jannar 1986 fis-sens illi l-Qrati ordinarji ghandhom huma jistabilixxu mhux biss l-ezistenza tat-titolu, izda wkoll jekk dan it-titolu huwiex wiehed validu, kif ukoll illi huwa biss meta l-Qrati ordinarji jistabilixxu li dan it-titolu jezisti, fis-sens illi d-detenur ta’ fond qieghed jokkupah b’titolu ta’ lokazzjoni, illi allura dik il-Qorti ma tibqax hekk kompetenti. Din il-posizzjoni giet segwita f’diversi sentenzi recensjuri tal-istess Qorti, u din il-Qorti taqbel li, in principju, huma l-Qrati ordinarji li ghandhom il-kompetenza jiddeciedu dwar it-titolu vantat minn konvenut. Kwindi, l-ewwel Qorti kellha l-kompetenza tiddeciedi fuq il-kawza kif proposta mill-atturi nomine u l-eccezzjoni fir-rigward kif proposta mill-konvenut ma timmeritax li tkun ikkunsidrata;
Dwar it-tieni eccezzjoni, din il-Qorti ma tarax li din ghandha xi rilevanza fil-kuntest tat-talbiet attrici, peress li f’kull kaz, id-decizjoni taghmel stat fil-konfront tieghu biss, u mhux fil-konfront ta’ min qieghed in okkupazzjoni b’xi titolu validu.

Dwar it-tielet eccezzjoni, din kienet tkun valida li kieku l-konvenut allega li hu ghandu xi titolu derivattiv minn missieru, pero` il-konvenut lanqas biss allega dan, u qal biss li l-art hi okkupata b’titolu ta’ qbiela minn missieru, u la missieru mhux fil-kawza, din il-Qorti ma tistax tindaga fuq il-validita` o meno tat-titolu li allegatament ghandha din il-persuna.

Din il-Qorti, pero`, thoss li ghandha tinnota li l-ktieb tal-qbiela favur dan Lukardu Borg juri li l-ahhar ircevuta saret fl-1983, aktar minn hamsa u ghoxrin sena ilu, u ma giex indikat x'sar mill-kirja wara dik is-sena. F'kull kaz, kif inghad, il-konvenut lanqas biss allega li huwa ghandu xi titolu, imqarr derivattiv, fuq l-art in kwistjoni, u kwindi ma jistax isostni l-argument tieghu in relazzjoni mal-okkupazzjoni tieghu tal-art kif ippruvata mill-atturi.

Kwindi din il-Qorti, bhal l-ewwel Qorti qabilha, tara li l-konvenut ma rnexxilux juri li ghandu xi eccezzjonijiet validi xi jressaq in kontestazzjoni tat-talbiet attrici.
Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premessi, tiddisponi mill-appell interpost mill-konvenut billi tichad l-istess u tikkonferma s-sentenza tal-ewwel Qorti, b'dan li t-terminu ta' 30 jum iffissat mill-ewwel Qorti ghall-fini tal-izgombrament ghandu jibda jidekorri mil-lum.

L-ispejjez tal-kawza ghandhom jithallsu kollha mill-konvenut appellant

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------